

INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA U STUDENOME 2023.

Cijene dobara i usluga za osobnu potrošnju, mjerene indeksom potrošačkih cijena, u studenome 2023. u odnosu na studeni 2022. (na godišnjoj razini) u prosjeku su više za 4,7%, dok su u odnosu na listopad 2023. (na mjesečnoj razini) u prosjeku manje za 0,1%.

Promatrano **prema glavnim skupinama klasifikacije ECOICOP, na godišnjoj razini**, najveći porast potrošačkih cijena u prosjeku je ostvaren u skupinama Restorani i hoteli, za 12,0% (doprinos porastu od +0,60 postotnih bodova), Hrana i bezalkoholna pića, za 7,9% (+2,10 postotnih bodova), Odjeća i obuća, za 7,5% (+0,46 postotnih bodova), Zdravlje, za 6,1% (+0,19 postotnih bodova), Rekreacija i kultura, za 5,6% (+0,29 postotnih bodova), Obrazovanje, za 5,4% (+0,04 postotna boda), Alkoholna pića i duhan te Razna dobra i usluge, po svakoj skupini za 5,1% (doprinos porastu od +0,26 postotnih bodova u skupini Alkoholna pića i duhan te +0,32 postotna boda u skupini Razna dobra i usluge). Porast cijena na godišnjoj razini ublažio je pad cijena u skupini Stanovanje, voda, električna energija, plin i ostala goriva, za 0,5% (doprinos padu od -0,08 postotnih bodova).

Na mjesečnoj razini, najviše su u prosjeku porasle cijene u skupinama Odjeća i obuća, za 1,4% (doprinos porastu od +0,09 postotnih bodova), Hrana i bezalkoholna pića, za 0,3% (+0,08 postotnih bodova), Zdravlje, za 0,2% (+0,01 postotni bod), te Razna dobra i usluge, za 0,1% (+0,01 postotni bod). Porast cijena na mjesečnoj razini ublažio je pad cijena u skupinama Prijevoz, za 2,0% (doprinos padu od -0,28 postotnih bodova), Restorani i hoteli, za 0,6% (-0,03 postotna boda) te Komunikacija, za 0,2% (-0,01 postotni bod).

Prema glavnim komponentama indeksa (posebnim agregatima), na godišnjoj razini, porast cijena ostvaren je u komponentama Hrana, piće i duhan, za 7,4%, Usluge, za 6,9% te Industrijski neprehrambeni proizvodi bez energije, za 4,8%, dok je pad cijena ostvaren u komponenti Energija, za 3,4%. **Na mjesečnoj razini**, porast cijena ostvaren je u komponentama Industrijski neprehrambeni proizvodi bez energije te Hrana, piće i duhan, po svakoj komponenti za 0,2%, dok je pad cijena ostvaren u komponenti Energija, za 1,7%. Istodobno su cijene Usluga u prosjeku ostale na istoj razini.

Harmonizirani indeks potrošačkih cijena

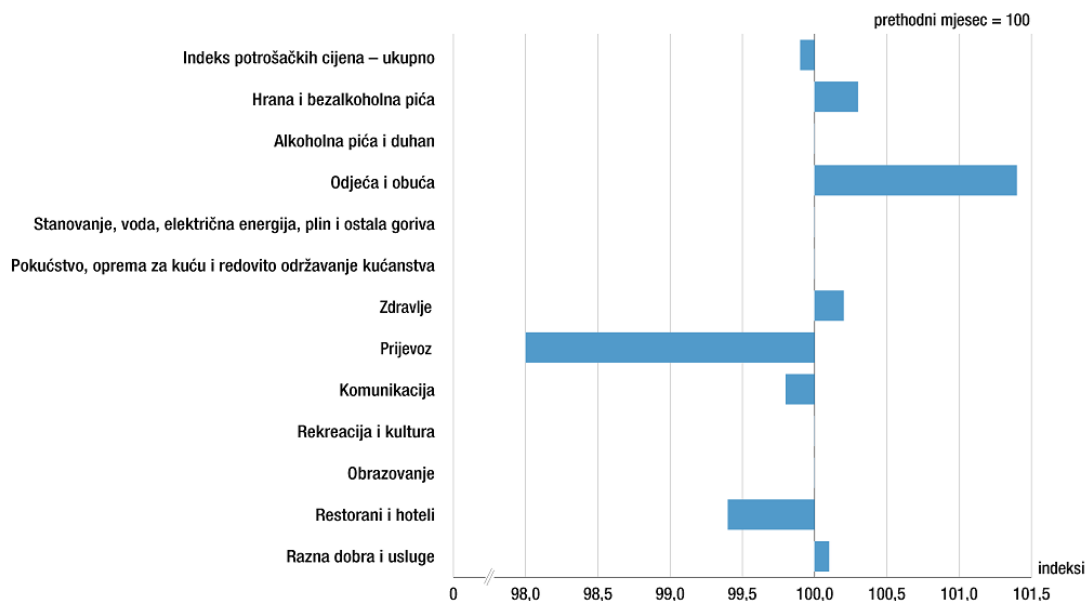
Cijene dobara i usluga za osobnu potrošnju, mjerene harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena, u studenome 2023. u odnosu na studeni 2022. (na godišnjoj razini) u prosjeku su više za 5,5%, dok su u odnosu na listopad 2023. (na mjesečnoj razini) u prosjeku niže za 0,4%.

1. INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA U STUDENOME 2023.¹⁾

ECOICOP		Ponderi	XI. 2023. Ø 2015.	XI. 2023. XI. 2022.	XI. 2023. X. 2023.	XII. 2022. – XI. 2023. XII. 2021. – XI. 2022.
00	Indeks potrošačkih cijena – ukupno	1 000,00	128,1	104,7	99,9	108,7
01	Hrana i bezalkoholna pića	265,37	141,4	107,9	100,3	113,7
02	Alkoholna pića i duhan	50,14	134,4	105,1	100,0	105,6
03	Odjeća i obuća	61,15	126,9	107,5	101,4	108,8
04	Stanovanje, voda, električna energija, plin i ostala goriva	169,88	118,6	99,5	100,0	108,1
05	Pokućstvo, oprema za kuću i redovito održavanje kućanstva	57,79	128,1	104,9	100,0	110,3
06	Zdravlje	31,49	116,2	106,1	100,2	106,3
07	Prijevoz	139,53	124,4	100,3	98,0	101,5
08	Komunikacija	53,02	104,6	104,9	99,8	102,5
09	Rekreacija i kultura	52,12	120,6	105,6	100,0	107,7
10	Obrazovanje	6,88	110,3	105,4	100,0	103,3
11	Restorani i hoteli	50,15	156,4	112,0	99,4	115,2
12	Razna dobra i usluge	62,48	123,9	105,1	100,1	109,5

1) Vremenske serije indeksa potrošačkih cijena prema klasifikaciji ECOICOP možete preuzeti na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku na poveznici **PC AXIS baze podataka** pod naslovom Cijene.

G-1. MJESEČNI INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA U STUDENOME 2023.

G-2. GODIŠNJI INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA OD STUDENOGA 2003. DO STUDENOGA 2023.

2. INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA, POSEBNI AGREGATI, STUDENI 2023.

	Ponderi	XI. 2023. Ø 2015.	XI. 2023. XI. 2022.	XI. 2023. X. 2023.	XII. 2022. – XI. 2023. XII. 2021. – XI. 2022.
Dobra	741,00	129,9	104,0	99,8	108,9
Hrana, piće i duhan	315,51	140,3	107,4	100,2	112,4
Nepretrađeni prehrambeni proizvodi	84,74	132,3	109,7	100,5	113,0
Prerađeni prehrambeni proizvodi	230,77	143,7	106,6	100,2	112,2
Energija	161,89	123,4	96,6	98,3	103,6
Industrijski neprehrambeni proizvodi bez energije	263,60	121,9	104,8	100,2	108,3
Usluge	259,00	122,6	106,9	100,0	107,8
Ukupno	1 000,00	128,1	104,7	99,9	108,7
Ukupno bez energije	838,11	128,9	106,5	100,1	109,7
Ukupno bez energije i hrane	598,72	124,0	105,8	100,0	108,0
Ukupno bez energije, hrane, pića i duhana	522,60	122,3	105,8	100,1	108,1
Ukupno bez energije i nepretrađenih prehrambenih proizvoda	753,37	128,7	106,1	100,1	109,3

3. HARMONIZIRANI INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA U STUDENOME 2023., STOPE PROMJENE¹⁾

ECOICOP		Ponderi	XI. 2023. ²⁾ Ø 2015.	XI. 2023. XI. 2022.	XI. 2023. X. 2023.	XII. 2022. – XI. 2023. XII. 2021. – XI. 2022.
00	Harmonizirani indeks potrošačkih cijena – ukupno	1 000,00	128,95	5,5	-0,4	9,0
01	Hrana i bezalkoholna pića	221,18	141,31	7,9	0,2	13,8
02	Alkoholna pića i duhan	69,94	134,90	7,1	-0,1	7,6
03	Odjeća i obuća	45,99	127,96	7,5	1,3	9,2
04	Stanovanje, voda, električna energija, plin i ostala goriva	123,62	119,54	-1,7	-0,4	5,1
05	Pokućstvo, oprema za kuću i redovito održavanje kućanstva	59,31	125,54	4,9	0,0	9,6
06	Zdravlje	54,45	119,58	6,1	0,2	6,4
07	Prijevoz	120,19	122,99	1,0	-1,8	2,4
08	Komunikacija	41,41	104,97	4,5	-0,3	2,6
09	Rekreacija i kultura	73,33	119,56	5,4	-0,2	7,4
10	Obrazovanje	9,40	110,23	5,5	0,0	3,3
11	Restorani i hoteli	113,99	147,01	12,7	-2,0	16,5
12	Razna dobra i usluge	67,19	124,81	5,2	0,0	9,4

1) Vremenske serije harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena prema ECOICOP klasifikaciji možete preuzeti na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku na poveznici [Statistika u nizu](#) pod naslovom Cijene te na [Eurostatovim mrežnim stranicama](#).

2) Indeksi

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Definicije

Indeks potrošačkih cijena (IPC) koristi se kao opća mjera inflacije u Republici Hrvatskoj, a odražava promjene u razini cijena dobara i usluga koje u tijeku vremena nabavlja, koristi se njima ili ih plaća referentno stanovništvo (privatna kućanstva) radi potrošnje. Osim navedenog, koristi se i za očuvanje vrijednosti kod ugovora s indeksnim klauzulama (npr. za indeksiranje plaća u kolektivnim ugovorima, indeksiranje mirovina i slično), usporedbu kretanja cijena unutar zemlje između određenih gospodarskih sektora, kao osnova za deflacioniranje pojedinih kategorija nacionalnih računa i drugih statističkih serija te se primjenjuje za analitičke svrhe.

Harmonizirani indeks potrošačkih cijena (HIPC) čini skupinu europskih indeksa potrošačkih cijena izračunanih prema harmoniziranom pristupu i posebnom setu definicija koji omogućuje usporedivu mjeru inflacije u području eura, Europskoj uniji, Europskome ekonomskom području te za zemlje kandidatkinje.

IPC i HIPC računaju se na temelju iste reprezentativne košarice dobara i usluga. Osnovna razlika jest u obuhvatu stanovništva (HIPC obuhvaća ukupnu potrošnju institucionalnih kućanstava i nerezidenata na ekonomskom teritoriju i ta potrošnja nije uključena u nacionalni indeks potrošačkih cijena).

Dok se IPC najčešće primjenjuje kao opća mjera inflacije u nacionalnim okvirima, HIPC je usporediva mjera inflacije sa zemljama Europske unije.

Obuhvat i prikupljanje cijena

Reprezentivnu košaricu za praćenje potrošačkih cijena čini oko 900 proizvoda, a svakog mjeseca prikupi se oko 38 000 cijena na unaprijed definiranim prodajnim mjestima. IPC-om su obuhvaćena sva dobra i usluge koje kupuje referentno stanovništvo radi finalne potrošnje. Nisu obuhvaćeni imputirana stambena renta, izdaci za igre na sreću i usluge životnog osiguranja.

Snimanje cijena za većinu dobara i usluga iz košarice provode ovlašteni snimatelji cijena putem tablet računala na devet geografskih lokacija (Zagreb, Slavonski Brod, Osijek, Sisak, Rijeka, Pula, Split, Dubrovnik i Varaždin). Za odabrane proizvode iz košarice snimatelji cijena samostalno izabiru konkretan artikl čiju će cijenu snimiti na prodajnome mjestu. Kako bi se osiguralo da snimatelji iz mjeseca u mjesec snimaju cijene istih artikala te kako bi se moglo pratiti koje artikle izabiru na terenu, snimatelji bilježe i unaprijed definiran skup dodatnih obilježja proizvoda. Takav način snimanja omogućuje praćenje promjene kretanja cijena između dvaju razdoblja, ali ne i usporedbu prosječnih cijena između različitih geografskih lokacija.

Osim cijena koje se prikupe izravno od snimatelja na terenu (lokalno snimanje cijena), podaci o nacionalno homogenim cijenama prikupljaju se izravno od izvještajnih jedinica ili putem interneta (centralno snimanje cijena). Za odabrane skupine proizvoda (tržišni najam nekretnina, kućanski aparati i elektronika) cijene se prikupljaju korištenjem tehnike web scraping.

Većina cijena snima se jedanput na mjesec, radnim danima (cijene se ne snimaju vikendima i praznicima), i to približno istog dana u mjesecu. Dva puta na mjesec snimaju se cijene poljoprivrednih proizvoda koji se prodaju na tržnicama, cijene u zračnome putničkom prijevozu te cijene prikupljene tehnikom web scraping. Cijene goriva za osobne automobile, cijene paket-aranžmana, cijene najma apartmana te cijene smještaja u kampovima snimaju se tjedno. Cijene školskih knjiga i naknada za obrazovanje snimaju se jedanput na godinu.

Ponderi

Ponderi koji se primjenjuju za izračunavanje indeksa odražavaju relativnu važnost odabranih dobara i usluga u ukupnoj potrošnji kućanstava na domaćem teritoriju.

Osnovni izvor podataka za izradu pondera za izračun indeksa potrošačkih cijena jest Anкета o potrošnji kućanstava (APK), koju Državni zavod za statistiku redovito provodi od 1998. Taj izvor podataka nadopunjen je raspoloživim dodatnim izvorima podataka. Za izračunavanje IPC-a od siječnja 2023. primjenjuju se ponderi koji se temelje na potrošnji kućanstava iz APK 2019., preračunani na cijene u prosincu 2022.

Osnovni izvor podataka za izradu pondera za izračun HIPC-a na višim razinama agregacije jesu podaci nacionalnih računa, a za niže razine agregacije upotrijebljeni su podaci APK. Za izračunavanje HIPC-a od siječnja 2023. upotrijebljeni su procijenjeni podaci nacionalnih računa o izdacima za konačnu potrošnju kućanstava za 2022. nadopunjeni dodatnim raspoloživim izvorima podataka te preračunani na razliku između prosjeka 2022. i prosinca 2022. u skladu s [Eurostatovim preporukama](#).

Klasifikacija

Za klasificiranje proizvoda upotrebljava se Europska klasifikacija osobne potrošnje prema namjeni (ECOICOP).

Izračun indeksa

Izračunavanje indeksa potrošačkih cijena počinje izračunavanjem indeksa elementarnih agregata.

Indeksi elementarnih agregata izračunavaju se kao odnos geometrijskih sredina cijena za svaku geografsku lokaciju. To znači da se cijene proizvoda unutar elementarnog agregata u tekućem mjesecu stavljaju u odnos s cijenama referentnog razdoblja (prosinac prethodne godine). Iz indeksa elementarnih agregata na razini geografskih lokacija izračunavaju se indeksi elementarnih agregata na nacionalnoj razini primjenom formule za vaganu aritmetičku sredinu.

Indeksi elementarnih agregata na nacionalnoj razini agregiraju se na više razine indeksa primjenom formule Laspeyresova tipa.

Harmonizirani indeks potrošačkih cijena po stalnim poreznim stopama (HIPC-CT)

HIPC-CT jest harmonizirani indeks potrošačkih cijena, gdje se stope poreza na proizvode zadržavaju konstantnima u tekućem razdoblju u odnosu na referentno razdoblje, tj. u tijeku vremena. U slučaju promjene poreznih stopa razlika između tekućeg HIPC-CT-a i HIPC-a upućuje na utjecaj promjene poreznih stopa na promjene cijena uz pretpostavku da su se promjene u poreznim stopama primijenile trenutačno i potpuno.

Vremenske serije HIPC-CT ukupno možete preuzeti na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku na poveznici [Statistika u nizu](#) pod naslovom Cijene, a detaljniju razradu prema klasifikaciji ECOICOP na mrežnim stranicama [Eurostata](#).

Kratice

ECOICOP	Europska klasifikacija osobne potrošnje prema namjeni
EU	Europska unija
Eurostat	Statistički ured Europske unije

Objavljuje Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Zagreb, Ilica 3, p. p. 80.

Telefon: (+385 1) 48 06 111
Novinarski upiti: press@dzs.hr

Odgovorne osobe:
Suzana Šamec, načelnica Sektora makroekonomskih statistika
Lidija Brković, glavna ravnateljica

Prirredile:
Sanja Jurleka, Marija Gudelj, Marita Novoselec, Jasminka Stančić, Gordana Šiletić, Ivana Ključarić i Tamara Golub

MOLIMO KORISNIKE DA PRI KORIŠTENJU PODATAKA NAVEDU IZVOR.

Služba za odnose s korisnicima i zaštitu podataka

Informacije i korisnički zahtjevi
Telefon: (+385 1) 48 06 138, 48 06 154, 48 06 115
Elektronička pošta: stat.info@dzs.hr

Pretplata na publikacije
Telefon: (+385 1) 21 00 455
Elektronička pošta: prodaja@dzs.hr